

rovněž týkají se bezprostředně věci nemovité, avšak nikoli jako věci hlavní, jako na př. koupě obchodního podniku, k němuž náleží nemovitost, aniž poskytování hypotékárních zápůjček, poněvadž tu nabytí pohledávky je věcí hlavní, zástavní právo toliko akcesoriem, leč že by hypoteka pro pohledávku již stávající samostatně byla zřízena; rovněž nespadá pod čl. 275, zjedná-li si kdo movité věci jako věci samostatné za tím účelem, aby jich užil pro nemovitost nebo v nemovitosti, ku př. příslušenství, stroje, plynové roury atd.; věci opatřeny resp. dodány byly jako movité, úmysl nabyvatele tu nerozhoduje, ačkoli ovšem lze tu pak mluvit toliko o obchodu akcesorním a nikoli o absolutním obchodu dle čl. 271 č. 1.

VI. Dle toho, zdali právní jednání jest obchodem na straně obou kontrahentů či toliko jednoho z nich, mluví se o obchodech jednostranných a dvoustranných; i když právní jednání však jest toliko jednostranným obchodem, sluší dle čl. 277 obch. zák. užití ustanovení čtvrté knihy obch. zák. pro oba kontrahenty, pokud z ustanovení těchto samotných neplyne, že vztahují se toliko na onoho kontrahenta, na jehož straně jednání ono jest obchodem.

VII. Obchod jsa právním jednáním předpokládá způsobilost k právům a k činům jednajících, jež se posuzuje dle práva občanského. Je-li však právní jednání ve smyslu obch. zák. obchodem, nepozbývá pak této povahy ani když kontrahentovi vzhledem k jeho úřadu nebo stavu nebo z policejních aneb jinakých podobných důvodů jest zapověděno obchod provozovati (čl. 276 srv. též čl. 11 obch. zák.). Tím však sluší rozuměti toliko zákazy bezprostředně na osobu se vztahující, nikoli zákonné zákazy obchodu s jistými druhy věcí ku př. cizozemské prémiové dlužní úpisy zmíněné v §§ 2. a 3. zák. ze dne 28. března 1889 č. 32 ř. z.

VIII. Výraz »obchod« slouží netoliko k označení právního jednání, jež sluší posuzovati podle obchodního práva, nýbrž užívá se ho též v témž významu jako slova »závodní jmění« značícího souhrn a výsledek aktiv a passiv, dále k označení živnostenské činnosti a živnosti kupcovy a zahrnuje též obchodní podnik jako souhrn základů, na nichž provozování resp. pokračování v konkrétní obchodní živnosti spočívá; v tomto smyslu jest rozuměti výrazu »obchod« v čl. 22, 23 a 24 odst. 1. obch. z. O převodu obchodu v tomto smyslu a o převodu firmy srv. čl. »Firma«.

Literatura: Randa, Soukromé obchodní právo rak., Praha, 1894. 4. vyd.

Obchody bursovní viz čl. Bursa.

Obchody diferenční.

Diferenční obchody jsou na určitou lhůtu uzavřené smlouvy o dodání cenných papírů, předmětů obchodu bursovního a zboží, které mají tržní nebo bursovní hodnotu, při čemž úmysl kontrahentů a srovnalé jich vůle pouze a výhradně k tomu se nese, aby rozdíl mezi smlouvenou cenou zboží tvořícího předmět této smlouvy a mezi cenou tržní a bursovní v den dodání vyplacen byl tou stranou, která při tom prodělá; tedy při klesnutí ceny bude rozdíl vyplacen kupcem, při stoupnutí prodátelem. Ku podstatě obchodu diferenčního v právním smyslu náleží tedy mlčky neb výslovně učiněná úmluva stran, že skutečné dodání resp. odebrání zboží tvořícího předmět smlouvy nesmí být žádáno, nýbrž právo resp. povinnost každého kontrahenta obmezuje se na pohledávání resp. vyplacení rozdílu